ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 3ης Μαΐου 2001 *

Στην υπόθεση C-347/98,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους Δ. Γκουλούση και P. Hillenkamp, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Βασιλείου του Βελγίου, εκπροσωπουμένου από την A. Snoecx, επικουρούμενη από τους E. Gillet και G. Vandersanden, avocat, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

υποστηριζομένου από το

Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο από τους M. A. Fierstra και I. van der Steen,

παρεμβαίνον,

που έχει ως αντικείμενο να διαπιστωθεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, εισπράττοντας προσωπικές εισφορές ύψους 13,07 % επί των βελγικών συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας των οποίων οι δικαιούχοι δεν κατοικούν στο Βέλγιο ούτε υπόκεινται πλέον στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, Β. Σκουρή, J.-P. Puissochet, R. Schintgen (εισηγητή) και την N. Colneric, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: S. Alber
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έκθεση του εισηγητή δικαστή,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Ιανουαρίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Σεπτεμβρίου 1998, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 226 ΕΚ), προσφυγή με την οποία ζητεί να αναγνωρισθεί ότι το Βασίλειο του Βελγίου, εισπράττοντας προσωπικές εισφορές ύψους 13,07 % επί των βελγικών συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας των οποίων οι δικαιούχοι δεν κατοικούν στο Βέλγιο ούτε υπόκεινται πλέον στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική νομοθεσία

2 Ο κανονισμός 1408/71 ορίζει, στο άρθρο 13, με τίτλο «Γενικοί κανόνες», τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 14γ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή αν η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

[...]

στ) το άτομο στο οποίο η νομοθεσία κράτους μέλους παύει να έχει εφαρμογή, χωρίς η νομοθεσία άλλου κράτους μέλους να καταστεί εφαρμοστέα κι αυτό σύμφωνα με έναν από τους κανόνες που αναφέρονται στα προηγούμενα στοιχεία ή με μια από τις εξαιρέσεις ή ειδικούς κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 14 έως 17,

υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτής και μόνο της νομοθεσίας.»

3 Από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 2195/91 του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 1991, για την τροποποίηση του κανονισμού 1408/71 και του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72, περί εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 (ΕΕ L 206, σ. 2), προκύπτει ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', προστέθηκε στον κανονισμό αυτό μετά την έκδοση της από 12 Ιουνίου 1986 αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση 302/84, Ten Holder (Συλλογή 1986, σ. 1821), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο εργαζόμενος, ο οποίος παύει να εργάζεται στο έδαφος κράτους μέλους και δεν εργάζεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους μέλους της τελευταίας απασχολήσεώς του, ανεξάρτητα από τον χρόνο που παρήλθε από τη λήξη της απασχολήσεως και το τέλος της εργασιακής σχέσεως.

4 Τα άρθρα 14 έως 17α του κανονισμού 1408/71 περιέχουν διάφορους ειδικούς κανόνες και εξαιρέσεις από τους γενικούς κανόνες που θεσπίζονται στο άρθρο 13. Τα άρθρα 13 έως 17α του κανονισμού 1408/71 αποτελούν τον τίτλο II του κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας».

5 Ο τίτλος III του κανονισμού 1408/71 περιέχει τις ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες παροχών στις οποίες ο κανονισμός έχει εφαρμογή δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1. Όσον αφορά τις παροχές ασθενείας και μητρότητας, που αποτελούν το αντικείμενο του κεφαλαίου 1 του τίτλου III του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 27 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Συντάξεις που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας περισσοτέρων κρατών μελών, εφόσον υπάρχει δικαίωμα παροχών στη χώρα κατοικίας», ορίζει τα εξής:

«Ο δικαιούχος συντάξεων οφειλομένων κατά τη νομοθεσία δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων είναι και εκείνη του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, και ο οποίος — λαμβανομένων υπ' όψη, κατά περίπτωση, των διατάξεων του άρθρου 18 και του παραρτήματος VI — δικαιούται παρο-

χών δυνάμει της νομοθεσίας του τελευταίου αυτού κράτους μέλους, καθώς και τα μέλη της οικογενείας του, λαμβάνουν τις παροχές αυτές από τον φορέα του τόπου κατοικίας και εις βάρος αυτού, σαν να εδικαιούτο συντάξεως ο ενδιαφερόμενος δυνάμει μόνον της νομοθεσίας του τελευταίου αυτού κράτους μέλους.»

6 Όσον αφορά το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71, με τίτλο «Συντάξεις που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών, αν δεν υπάρχει δικαίωμα παροχών στη χώρα κατοικίας», ορίζει τα εξής:

«1. Ο δικαιούχος συντάξεως οφειλομένης κατά τη νομοθεσία δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, ο οποίος δεν δικαιούται παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, λαμβάνει παρά ταύτα τις παροχές αυτές για τον ίδιο και για τα μέλη της οικογενείας του, κατά το μέτρο που — λαμβανομένων υπ' όψη κατά, περίπτωση, των διατάξεων του άρθρου 18 και του παραρτήματος VI — θα εδικαιούτο των παροχών αυτών, κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους ή τουλάχιστον ενός από τα κράτη μέλη που είναι αρμόδια στο θέμα της συντάξεως, αν κατοικούσε στο έδαφος του εν λόγω κράτους. [...]

2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, ο φορέας που φέρει το βάρος των παροχών εις είδος καθορίζεται βάσει των εξής κανόνων:

α) αν ο δικαιούχος συντάξεως δικαιούται των παροχών αυτών δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, βαρύνεται ο αρμόδιος φορέας του κράτους αυτού·

β) αν ο δικαιούχος συντάξεως δικαιούται των παροχών αυτών δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, βαρύνεται ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί ο δικαιούχος επί περισσότερο χρόνο· αν η εφαρμογή του κανόνα αυτού είχε ως αποτέλεσμα την

επιβάρυνση περισσοτέρων φορέων με τις παροχές αυτές, τότε από τους φορείς αυτούς βαρύνεται εκείνος, για τον οποίον ισχύει η νομοθεσία, στην οποία είχε υπαχθεί τελευταία ο δικαιούχος.»

7 Το άρθρο 33, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο κεφάλαιο του τίτλου III του κανονισμού αυτού και φέρει τον τίτλο «Εισφορές εις βάρος των δικαιούχων συντάξεως», προβλέπει τα εξής:

«Ο φορέας κράτους μέλους που οφείλει την καταβολή συντάξεως, αν η ισχύουσα γι' αυτόν νομοθεσία προβλέπει κρατήσεις εισφορών εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως για την κάλυψη των παροχών ασθένειας και μητρότητας, εξουσιοδοτείται να προβαίνει στις κρατήσεις αυτές, υπολογιζόμενες σύμφωνα με την εν λόγω νομοθεσία επί του ποσού της οφειλομένης παρ' αυτού συντάξεως, κατά το μέτρο που οι καταβαλλόμενες δυνάμει των άρθρων 27, 28, 28α, 29, 31 και 32 παροχές βαρύνουν φορέα του προαναφερθέντος κράτους μέλους.»

8 Ο κανονισμός 1408/71 αφιερώνει το κεφάλαιο 4 του τίτλου III στις παροχές εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Το άρθρο 52, με τίτλο «Κατοικία σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος — Γενικοί κανόνες», ορίζει τα εξής:

«Ο μισθωτός ή μη μισθωτός που κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος και ο οποίος γίνεται θύμα εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας λαμβάνει στο κράτος της κατοικίας του:

α) παροχές εις είδος που χορηγούνται, για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα, από τον φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με την νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτόν, σαν να ήταν ασφαλισμένος σε αυτόν

β) παροχές εις χρήμα που καταβάλλονται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με την νομοθεσία που εφαρμόζεται απ' αυτόν. Με συμφωνία μεταξύ του αρμοδίου φορέα και του φορέα του τόπου κατοικίας, οι παροχές αυτές δύνανται να καταβάλλονται από τον τελευταίο αυτόν φορέα, για λογαριασμό του πρώτου, κατά την νομοθεσία του αρμοδίου κράτους.»

9 Οι κανόνες που έχουν εφαρμογή στις παροχές για τέκνα συντηρούμενα από δικαιούχους συντάξεων και για ορφανά περιλαμβάνονται στον τίτλο III, κεφάλαιο 8, του κανονισμού 1408/71. Το άρθρο 77 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Τέκνα συντηρούμενα από δικαιούχους συντάξεων», ορίζει τα εξής:

«1. Ο όρος "παροχές" κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, καθορίζει τα οικογενειακά επιδόματα που προβλέπονται για τους δικαιούχους συντάξεως γήρατος, αναπηρίας, εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας, καθώς και τις προσαυξήσεις ή τα συμπληρώματα των συντάξεων αυτών λόγω τέκνων των δικαιούχων αυτών, με εξαίρεση των συμπληρωμάτων που χορηγούνται βάσει συστημάτων ασφαλίσεως για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες.

2. Οι παροχές χορηγούνται, οποιοδήποτε κι αν είναι το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο δικαιούχος συντάξεως ή τα τέκνα, κατά τους ακόλουθους κανόνες:

α) στον δικαιούχο συντάξεως που οφείλεται δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για τη σύνταξη·

β) στον δικαιούχο συντάξεως που οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας περισσοτέρων κρατών μελών:

i) σύμφωνα με την νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο δικαιούχος αυτός, αν το δικαίωμα για μια από τις παροχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 γεννήθηκε κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους αυτού, αφού ληφθούν υπόψη, ενδεχομένως, οι διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφος 1, στοιχείο α'

ή

ii) στις υπόλοιπες περιπτώσεις, σύμφωνα με εκείνη από τις νομοθεσίες των κρατών μελών αυτών στην οποία υπήχθη ο ενδιαφερόμενος επί περισσότερο χρόνο, αν το δικαίωμα για μια από τις παροχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 γεννήθηκε δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, αφού ληφθούν υπόψη, ενδεχομένως, οι διατάξεις του άρθρου 79, παράγραφος 1, στοιχείο α' αν δεν γεννάται δικαίωμα δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, οι προϋποθέσεις γενέσεως του δικαιώματος εξετάζονται σε σχέση με τις νομοθεσίες των υπολοίπων ενδιαφερομένων κρατών μελών, κατά φθίνουσα σειρά της διάρκειας των περιόδων ασφαλίσεως ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν υπό τη νομοθεσία των κρατών μελών αυτών.»

10 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 (ΕΕ L 28, σ. 102), όπως ισχύει μετά την έκδοση του κανονισμού 118/97 (στο εξής: ο κανονισμός 574/72), προβλέπει στο άρθρο 10β, με τίτλο «Προβλεπόμενες διατυπώσεις κατ' εφαρμογή του άρθρου 13 παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού», τα εξής:

«Η ημερομηνία και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες η νομοθεσία κράτους μέλους παύει να εφαρμόζεται σε ένα άτομο που αναφέρεται στο άρθρο 13, παράγραφος 2,

στοιχείο στ', του κανονισμού προσδιορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτής. Η υπηρεσία που ορίζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία καθίσταται εφαρμοστέα για το άτομο αυτό, απευθύνεται στην υπηρεσία που έχει ορισθεί από την αρμόδια αρχή του πρώτου κράτους προκειμένου να γνωστοποιηθεί σ' αυτήν η εν λόγω ημερομηνία.»

Η εθνική νομοθεσία

11 Το άρθρο 46 των συντονισμένων νόμων, της 3ης Ιουνίου 1970, για την αποζημίωση για τις ζημίες που οφείλονται σε επαγγελματικές ασθένειες (*Moniteur belge* της 27ης Αυγούστου 1970), ορίζει τα εξής:

«Το θύμα επαγγελματικής ασθενείας που λαμβάνει αποζημίωση ή επίδομα δυνάμει των νόμων αυτών υποχρεούται να καταβάλει τις εισφορές που οφείλονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφαλίσεως.

Βασιλικό διάταγμα καθορίζει τις λεπτομέρειες εισπράξεως και κατανομής των εισφορών αυτών καθώς και τις λεπτομέρειες εκτελέσεως των διατάξεων του πρώτου εδαφίου.

[...]»

Η πριν από την άσκηση της προσφυγής διαδικασία

12 Επειδή έκρινε ότι η είσπραξη των εισφορών αυτών, της τάξεως του 13,07 %, επί των συντάξεων που καταβάλλονται στο Βέλγιο λόγω επαγγελματικής ασθενείας είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο εφ' όσον οι δικαιούχοι της συντάξεως κατοικούν σ' άλλο κράτος μέλος και όχι στο Βασίλειο του Βελγίου και δεν λαμβάνουν στο κράτος αυτό σύνταξη οφειλόμενη απ' αυτό, η Επιτροπή, με έγγραφο της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, ζήτησε από τη Βελγική Κυβέρνηση να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας δύο μηνών.

13 Επειδή δεν έλαβε απάντηση από τη Βελγική Κυβέρνηση, η Επιτροπή επανέλαβε την άποψή της στην αιτιολογημένη γνώμη που απηύθυνε στο Βασίλειο του Βελγίου με έγγραφο της 6ης Νοεμβρίου 1997. Στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη η Επιτροπή κατέληξε ότι το Βασίλειο του Βελγίου, εισπράττοντας προσωπική εισφορά ύψους 13,07 % επί των συντάξεων που καταβάλλονται στο Βέλγιο λόγω επαγγελματικής ασθενείας των οποίων οι δικαιούχοι δεν λαμβάνουν παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως άλλες εκτός από την εν λόγω σύνταξη ενώ κατοικούν εντός άλλου κράτους μέλους, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει κυρίως από το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71. Η Επιτροπή κάλεσε τη Βελγική Κυβέρνηση να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός προθεσμίας δύο μηνών από της κοινοποιήσεως της γνώμης αυτής.

14 Με έγγραφο της 8ης Μαΐου 1998, η Βελγική Κυβέρνηση απάντησε στην εν λόγω αιτιολογημένη γνώμη. Με το έγγραφο αυτό ισχυρίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71 δεν έχει εφαρμογή στους δικαιούχους συντάξεως που καταβάλλεται στο Βέλγιο λόγω επαγγελματικής ασθενείας, στο μέτρο που αυτοί, έστω και αν κατοικούν εκτός του Βελγίου, εξακολουθούν να υπάγονται στη βελγική κοινωνική ασφάλιση και λόγω του ότι όχι μόνο λαμβάνουν σύνταξη λόγω επαγγελματικής ασθενείας που καταβάλλεται από το Βασίλειο του Βελγίου αλλ' έχουν επίσης δικαίωμα σε παροχές υγείας και σε οικογενειακές παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους.

15 Επειδή η απάντηση της Βελγικής Κυβερνήσεως στην αιτιολογημένη γνώμη δεν ικανοποίησε την Επιτροπή, η Επιτροπή άσκησε την παρούσα προσφυγή.

16 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 1ης Μαρτίου 1999, δόθηκε η άδεια στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών να παρέμβει υπέρ του Βασιλείου του Βελγίου.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

17 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όταν η νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως ενός κράτους μέλους παύει να εφαρμόζεται σε ένα άτομο, το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, το οποίο θέτει σε εφαρμογή την αρχή του ενιαίου της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ορίζει ως μόνη εφαρμοστέα νομοθεσία τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας του ενδιαφερομένου. Κατά συνέπεια, τα πρόσωπα στα οποία η βελγική νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως παύει να έχει εφαρμογή και τα οποία κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους δεν μπορούν να υποβάλλονται από το Βασίλειο του Βελγίου στις κρατήσεις εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως.

18 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, κατά της ερμηνείας αυτής, δεν μπορούν να γίνουν δεκτά τα επιχειρήματα τα οποία επικαλείται η Βελγική Κυβέρνηση στην απάντησή

της στην αιτιολογημένη γνώμη και αντλεί από το ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71 δεν έχει εφαρμογή στους δικαιούχους παροχών που καταβάλλονται στο Βέλγιο λόγω επαγγελματικής ασθενείας για τον λόγο ότι αυτοί εξακολουθούν να υπάγονται στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως. Συναφώς, υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι, δυνάμει των σχετικών διατάξεων του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 1408/71, με τίτλο «Ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες παροχών», στο κράτος μέλος κατοικίας εναπόκειται να καλύψει τις παροχές υγείας (άρθρο 27) και να χορηγήσει τις οικογενειακές παροχές (άρθρο 77) των προσώπων που λαμβάνουν σύνταξη από το κράτος αυτό και τα οποία δεν ασκούν πλέον επαγγελματική δραστηριότητα στο βελγικό έδαφος και δεν κατοικούν σ' αυτό. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71, μόνον το κράτος μέλος κατοικίας μπορεί να προβαίνει σε κρατήσεις εισφορών επί των οφειλομένων συντάξεων για να καλύψει τις παροχές ασθενείας και μητρότητος με τις οποίες βαρύνεται.

19 Η Επιτροπή προσθέτει ότι οι παροχές του άρθρου 52 του κανονισμού 1408/71 δεν είναι παροχές ασθενείας υπό την έννοια του τίτλου ΙΙΙ, κεφάλαιο 1, του κανονισμού αυτού, αλλά συνιστούν παροχές εις είδος οι οποίες σκοπούν να ικανοποιήσουν ειδικά τις ανάγκες που υφίστανται κατόπιν εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας και βαρύνουν, ως εκ τούτου, πάντοτε τον οργανισμό του αρμοδίου κράτους, ακόμη και αν ο δικαιούχος κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος. Πάντως, το κεφάλαιο 4 του τίτλου ΙΙΙ του κανονισμού 1408/71, που αφορά τις παροχές λόγω εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, δεν περιλαμβάνει διάταξη η οποία, όπως το άρθρο 33 του ιδίου κανονισμού, να εξουσιοδοτεί το αρμόδιο κράτος μέλος να προβαίνει σε κρατήσεις εισφορών για τη χρηματοδότηση των ως άνω παροχών.

20 Η Βελγική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71 δεν έχει εφαρμογή στις επίδικες κρατήσεις εισφορών, στο μέτρο που τα οικεία πρόσωπα εξακολουθούν να υπάγονται στη βελγική νομοθεσία, η οποία, κατά συνέπεια, δεν παύει να έχει εφαρμογή σ' αυτά. Επισημαίνει συναφώς ότι, εν προκειμένω, η δυνατότητα εφαρμογής της βελγικής νομοθεσίας εκφράζεται με την καταβολή των παροχών που οφείλονται βάσει του βελγικού συστήματος επαγγελματικών ασθενειών και με άλλα μέτρα που προβλέπονται βάσει του βελγικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως στον τομέα, μεταξύ άλλων, των οικογε-

νειακών παροχών, των παροχών υγείας και της συνεκτιμήσεως περιόδων ασφαλίσεως για τον υπολογισμό της συντάξεως γήρατος.

21 Η Βελγική Κυβέρνηση υποστηρίζει άλλωστε ότι το ζήτημα αν μια νομοθεσία παύει να έχει εφαρμογή εξαρτάται από το εθνικό δίκαιο, όπως διευκρινίζει ρητώς το άρθρο 10β του κανονισμού 574/72, το οποίο συμπληρώνει έτσι το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, στο μέτρο που το άρθρο αυτό δεν διευκρινίζει από ποιο χρονικό σημείο ούτε υπό ποιες προϋποθέσεις μια εθνική νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως «παύει να έχει εφαρμογή». Ισχυρίζεται ότι, κρίνοντας, με την απόφαση της 11ης Ιουνίου 1998, C-275/96, Kuusijärvi (Συλλογή 1998, σ. I-3419), ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να νομοθετήσει κατά τρόπον ώστε να μην είναι υποχρεωμένο να εξακολουθήσει να καταβάλλει τις οφειλόμενες παροχές παρά μόνον εάν ο ενδιαφερόμενος εξακολουθεί να κατοικεί στο έδαφός του, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι στη νομοθεσία του οφείλοντος τις παροχές κράτους μέλους εναπόκειται να καθορίσει την προϋπόθεση — εν προκειμένω την προϋπόθεση αλλαγής κατοικίας — της οποίας η συνδρομή έχει ως συνέπεια να καθιστά τη νομοθεσία αυτή μη εφαρμοστέα.

22 Η Βελγική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, εκτός από το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', ο κανονισμός 1408/71 δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη απονέμουσα ρητώς αρμοδιότητα στη νομοθεσία ενός κράτους μέλους. Αντιθέτως, το άρθρο 52 του κανονισμού αυτού καθιστά σαφές ότι ακόμη και αν καταβληθούν ενδεχομένως ορισμένες παροχές από τους οργανισμούς του τόπου κατοικίας, αρμόδιος φορέας παραμένει ο φορέας του οφείλοντος τις παροχές κράτους μέλους ο οποίος επιστρέφει τις δαπάνες και τις παροχές στις οποίες προέβησαν οι φορείς του εν λόγω τόπου κατοικίας.

23 Η Ολλανδική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι η προπαρατεθείσα απόφαση Kuusijärvi, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου της, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ένα πρόσωπο που έχει διακόψει κάθε δραστηριότητα εξακολουθεί πάντως να υπάγεται στη νομοθεσία του τελευταίου κράτους μέλους εντός του οποίου απασχολούνταν εφ' όσον η νομοθεσία αυτή το προβλέπει. Από την απόφαση εκείνη προκύπτει ότι, όταν ο εργαζόμενος έχει διακόψει κάθε δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους και έχει μεταφέρει την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς να αρχίσει εκεί νέα δραστηριότητα, οι προϋποθέσεις κατοικίας που περιλαμβάνονται στη

νομοθεσία του πρώτου κράτους μπορούν να του αντιταχθούν: εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αυτές, ο εργαζόμενος δεν υπάγεται πλέον στη νομοθεσία του πρώτου κράτους και, εφ' όσον διέκοψε τις δραστηριότητές του, εφαρμογή έχει η νομοθεσία του κράτους κατοικίας του, σύμφωνα με το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71.

24 Αντιθέτως, κατά την Ολλανδική Κυβέρνηση, όταν η νομοθεσία του πρώτου κράτους δεν περιλαμβάνει προϋποθέσεις κατοικίας για την υπαγωγή στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, η νομοθεσία αυτή εξακολουθεί να έχει εφαρμογή στον πρώην μισθωτό εργαζόμενο, έστω και αν αυτός κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Μόνον εάν, σε μεταγενέστερο στάδιο, ο εργαζόμενος δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις υπαγωγής στη νομοθεσία του πρώτου κράτους καθίσταται εφαρμοστέα η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

25 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το δικόγραφό της προσφυγής, η Επιτροπή περιορίστηκε να καταλήξει ότι, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας είναι η μόνη η οποία έχει εφαρμογή στους δικαιούχους καταβαλλομένων στο Βέλγιο συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας οι οποίοι κατοικούν στο έδαφος άλλου κράτους μέλους εκτός του Βασιλείου του Βελγίου και ότι, κατά συνέπεια, το Βέλγιο, δεν μπορεί να προβαίνει σε κρατήσεις εισφορών επί της συντάξεως αυτής.

26 Η Επιτροπή στηρίχθηκε επιπλέον στα άρθρα 27, 33, 52 και 77 του κανονισμού 1408/71 προς ενίσχυση της απόψεώς της ότι η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας και μόνον έχει εφαρμογή στους δικαιούχους καταβαλλομένων στο Βέλγιο συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας οι οποίοι δεν κατοικούν στο Βέλγιο,

μόνον και μόνον προκειμένου να αντικρούσει τα επιχειρήματα που είχε προβάλει η Βελγική Κυβέρνηση στην απάντησή της στην αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής.

27 Για να εκτιμηθεί αν, υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφυγή της Επιτροπής είναι βάσιμη, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις του τίτλου ΙΙ του κανονισμού 1408/71, τμήμα των οποίων αποτελεί το άρθρο 13, συνιστούν ένα πλήρες και ομοιόμορφο σύστημα κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Με τις εν λόγω διατάξεις δεν σκοπείται μόνον η αποφυγή της ταυτόχρονης εφαρμογής περισσοτέρων εθνικών νομοθεσιών και των εντεύθεν δυναμένων να προκύψουν περιπλοκών, αλλ' επίσης και η αποφυγή του ενδεχομένου τα υπαγόμενα στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 άτομα να στερούνται προστασίας σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως λόγω ελλείψεως οποιασδήποτε εφαρμοστέας νομοθεσίας (βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Kuusijärvi, σκέψη 28).

28 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 32 έως 34 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Kuusijärvi, σκοπός του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71 είναι ακριβώς να προβλέψει ότι ένα άτομο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως ενός κράτους μέλους.

29 Πρέπει πάντως να τονισθεί ότι η διάταξη αυτή προβλέπει την εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί το οικείο πρόσωπο μόνον εάν καμία άλλη νομοθεσία δεν έχει εφαρμογή και, ειδικότερα, εάν η νομοθεσία στην οποία υπαγόταν προηγουμένως το οικείο πρόσωπο παύει να έχει εφαρμογή.

30 Η Επιτροπή όμως δεν απέδειξε ότι τούτο συμβαίνει οπωσδήποτε στην περίπτωση της νομοθεσίας που έχει εφαρμογή στους δικαιούχους καταβαλλομένων στο Βέλγιο συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας όταν αυτοί έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους άλλου εκτός του Βασιλείου του Βελγίου.

31 Πράγματι, προς τον σκοπό αυτό, δεν αρκεί η απλή παραπομπή στο άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, στο μέτρο που η διακοπή της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους συνιστά προϋπόθεση εφαρμογής της διατάξεως αυτής και η διάταξη αυτή δεν ορίζει η ίδια τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες παύει να έχει εφαρμογή η νομοθεσία ενός κράτους μέλους.

32 Επιπλέον, κανένα από τα επιχειρήματα που η Επιτροπή άντλησε από τα άρθρα 27, 33, 52 και 77 του κανονισμού 1408/71, για να αποδείξει ότι μόνον η νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας έχει εφαρμογή στους δικαιούχους καταβαλλομένων στο Βέλγιο συντάξεων λόγω επαγγελματικής ασθενείας οι οποίοι δεν κατοικούν στο Βέλγιο, δεν είναι πειστικό συναφώς.

33 Προκειμένου, κατ' αρχάς, για το άρθρο 27, πρέπει να τονισθεί, αφενός, ότι η διάταξη αυτή, στο μέτρο που προβλέπει ότι ο δικαιούχος συντάξεων οφειλομένων κατά τη νομοθεσία δύο ή περισσοτέρων κρατών μελών, μεταξύ των οποίων είναι και εκείνη του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, λαμβάνει παροχές ασθενείας και μητρότητας του εν λόγω κράτους μέλους εφόσον έχει δικαίωμα σ' αυτές δυνάμει της νομοθεσίας του τελευταίου αυτού κράτους, δεν παρέχει η ίδια δικαίωμα στις εν λόγω παροχές.

34 Πρέπει να τονισθεί, εξάλλου, ότι, στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος συντάξεως οφειλομένης κατά τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους δεν έχει δικαίωμα στις παροχές ασθενείας και μητρότητας δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, το άρθρο 28 του κανονισμού 1408/71 ορίζει ρητώς τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους άλλου από εκείνο της κατοικίας για τη χορήγηση των παροχών αυτών.

35 Υπό τις συνθήκες αυτές, κανένα επιχείρημα δεν μπορεί να αντληθεί ούτε από το άρθρο 33 του κανονισμού 1408/71, το οποίο παρέχει στον φορέα κράτους μέλους που οφείλει την καταβολή συντάξεως τη δυνατότητα να προβεί σε κρατήσεις εισφορών εις βάρος του δικαιούχου συντάξεως για την κάλυψη των παροχών ασθενείας και μητρότητας τις οποίες θα μπορούσε ενδεχομένως να αναλάβει.

36 Όσον αφορά, στη συνέχεια, το άρθρο 52 του κανονισμού 1408/71, πρέπει να τονισθεί ότι προβλέπει ρητώς ότι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία ο εργαζόμενος κατοικεί στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος, οι παροχές οι οποίες οφείλονται λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας και στις οποίες έχει δικαίωμα του καταβάλλονται είτε άμεσα από τον φορέα του αρμοδίου κράτους, είτε για λογαριασμό του φορέα αυτού από τον φορέα του τόπου κατοικίας.

37 Προκειμένου, τέλος, για το άρθρο 77 του κανονισμού 1408/71, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για τη χορήγηση στον δικαιούχο συντάξεως λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας των παροχών της διατάξεως αυτής, αυτή, όπως τα άρθρα 27 και 28 του ιδίου κανονισμού, προβλέπει την εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο εν λόγω δικαιούχος μόνον εάν το δικαίωμα για τις παροχές αυτές γεννάται δυνάμει της ίδιας αυτής νομοθεσίας και, στις άλλες περιπτώσεις, η διάταξη αυτή ορίζει ρητώς τον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους άλλου από το κράτος της κατοικίας για τη χορήγηση των παροχών αυτών.

38 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, καθόσον περιορίζεται να καταλήξει, στο δικόγραφό της προσφυγής, ότι το Βασίλειο του Βελγίου παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο στ', του κανονισμού 1408/71, εισπράττοντας εισφορές επί των συντάξεων που καταβάλλονται στο Βέλγιο λόγω επαγγελματικής ασθενείας όταν οι δικαιούχοι αυτών δεν κατοικούν στο εν λόγω κράτος μέλος και δεν υπάγονται πλέον στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, η Επιτροπή συνάγει από τη διάταξη αυτή νομικές συνέπειες που δεν απορρέουν κατ' ανάγκη απ' αυτήν. Πράγματι, θεωρεί δεδομένο ότι οι προϋποθέσεις

εφαρμογής της διατάξεως αυτής συντρέχουν, ενώ, για να αποδειχθεί το βάσιμο της θέσεώς της, όφειλε να αποδείξει ότι οι προϋποθέσεις αυτές πληρούνται πράγματι στην παρούσα περίπτωση, διευκρινίζοντας κατά τρόπο συγκεκριμένο τις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δικαιούχοι συντάξεων που καταβάλλονται στο Βέλγιο λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθενείας όντως δεν υπάγονται πλέον στη βελγική νομοθεσία κοινωνικής ασφαλίσεως εφ' όσον έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το Βασίλειο του Βελγίου.

39 Όμως, στο πλαίσιο της εκδικάσεως μιας προσφυγής λόγω παραβάσεως δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης, η Επιτροπή φέρει το βάρος να αποδείξει την ύπαρξη της προσαπτομένης παραβάσεως και να προσκομίσει στο Δικαστήριο τα στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να εξετάσει αυτό αν συντρέχει η εν λόγω παράβαση (βλ. κυρίως, την απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1997, C-159/94, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1997, σ. I-5815, σκέψη 102).

40 Επομένως, η προσφυγή της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

41 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Βέλγιο ζήτησε την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα. Κατά την εφαρμογή του άρθρου 69, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού κατά το οποίο τα κράτη μέλη και τα όργανα που παρενέβησαν στη δίκη φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα, το Βασιλείου των Κάτω Χωρών φέρει τα δικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων φέρει τα δικαστικά έξοδα.

3) Το Βασίλειο των Κάτω Χωρών φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Gulmann Σκουρής

Puissochet Schintgen Colneric

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 3 Μαΐου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

C. Gulmann